Dosarul nr. 21r-926/23 Prima instanță: Judecătoria Orhei (sediul Central)
1-22170986-02-21r-04042023 Judecător Veaceslav Caragia

D E C I Z I E
În numele Legii
(dispozitiv)

07 decembrie 2023 municipiul Chișinău

Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău
Având în componența:
Președintele ședinței de judecată, judecătorul Iurie Iordan
Judecători Elena Cojocari și Marcel Juganari
Cu participarea:
Avocatului Igor Conoval
Condamnatului Andrian Glavan

judecând în ședința de judecată publică, în ordine de recurs, recursul directorului Penitenciarului nr.18-Brănești declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 13 martie 2023 la plângerea condamnatului Glavan Andrian *****, născut la *****, împotriva administrației instituției penitenciare, Penitenciarul nr.11 Bălți și Penitenciarul nr.18 Brănești, referitor la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, –

În conformitate cu prevederile art.469-471 Cod procedură penală, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău, -

D E C I D E:

Respinge ca nefondat recursul directorului Penitenciarului nr.18-Brănești, și menține fără modificări încheierea Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 13 martie 2023 în privința condamnatului **Glavan Andrian**.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței: Iurie Iordan

Judecătorii Elena Cojocari

Marcel Juganari

Dosarul nr. 21r-926/23 Prima instanță: Judecătoria Orhei (sediul Central)
1-22170986-02-21r-04042023 Judecător Veaceslav Caragia

D E C I Z I E
În numele Legii

07 decembrie 2023 municipiul Chișinău

Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău
Având în componența:
Președintele ședinței de judecată, judecătorul Iurie Iordan
Judecători Elena Cojocari și Marcel Juganari
Cu participarea:
Avocatului Igor Conoval
Condamnatului Andrian Glavan

judecând în ședința de judecată publică, în ordine de recurs, recursul directorului Penitenciarului nr.18-Brănești declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 13 martie 2023 la plângerea condamnatului Glavan Andrian *****, născut la *****, împotriva administrației instituției penitenciare, Penitenciarul nr.11 Bălți și Penitenciarul nr.18 Brănești, referitor la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

***Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei**:*
În procedura instanței de fond, din 23.11.2022 – 13.03.2023;
În Curtea de Apel Chișinău: 04.04.2023 – 07.12.2023.
Procedura de citare legală a fost executată

Audiind participanții la proces, verificând probele prezentate prin prisma argumentelor recurentului, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău,-

C O N S T A T Ă:

1. La 23 noiembrie 2022, condamnatul Glavan Andrian *****, a depus plângere împotriva administrației instituțiilor penitenciare, referitor la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO.

2. *Prin încheierea Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 13 martie 2023* s-a admis plângerea depusă de condamnatul Glavan Andrian ***** împotriva administrației instituțiilor penitenciare, Penitenciarul nr. 11 Bălți și Penitenciarul nr.18 Brănești, referitor la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO.

S-a constatat faptul că, condamnatul Glavan Andrian *****, născut la *****, a fost deținut în Penitenciarul nr.11 Bălți și în Penitenciarul nr.18 Brănești, perioada continuă de la 04.08.2021 până în prezent, 13.03.2023, pe o perioada totală de 586 (cinci sute optzeci și șase) zile, în calitate de condamnat, în condiții contrare prevederilor art. 3 din CEDO.

În condițiile art. 473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Glavan Andrian *****, născut la *****, cu 58 (cincizeci și opt) zile, pentru perioada de 586 zile, în care condamnatul s-a aflat în detenție Penitenciarul nr.11 Bălți și în Penitenciarul nr.18 Brănești, în calitate de condamnat, în condiții contrare prevederilor art.3 din CEDO.

În privința perioadei de 6 (șase) zile calculate în condițiile art. 473^4 alin. (4) CPP (din perioada de 586 zile și care nu au putut fi împărțite la 10), instanța de judecată a considerat oportun compensarea acestora în valoare bănească în beneficiul condamnatului Glavan Andrian, a sumei de bani în mărime de 300 (trei sute) lei, şi anume a câte o unitate convențională pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM.

3. *Împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 13 martie 2023 a declarat recurs directorul Penitenciarului nr.18-Brăneşti*, *Eugeniu Savca* prin care a solicitat admiterea recursului și casarea integrală a încheierii și pronunțarea unei noi hotărâri prin care plângerea condamnatului Glavan Andrian împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile prevenitului şi condamnatului garantate de art. 3 din Convenție, cu reducerea pedepsei, să fie respinsă.

În motivarea recursului directorul instituției penitenciare a invocat că, soluția emisă de judecătorul Veaceslav Caragia pe cauza nr. 21ji-1213/2022ca fiind una ilegală, neîntemeiată şi pasibilă casării or, analizând situația de fapt stabilită la soluționarea plângerii, raportată la temeiurile de drept aplicabile cazului, totalitatea circumstanțelor şi condițiilor, conchide că judecătorul de instrucție greșit a ajuns la concluzia că condamnatului Glavan Andrian a fost deținut în condiții contrare prevederilor art. 3 CEDO.

În context precizează faptul că, plângerea împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului sau ale

prevenitului, garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, poate fi înaintată de către condamnat sau prevenit în conformitate cu prevederile art. 473[2] din Codul de procedură penală.

Conchide că deținutul Glavan Andrian, i-a fost acordat minimul de condiții pentru executarea detenției în Penitenciarul nr. 11 Bălți şi Penitenciarul nr. 18-Brăneşti, iar instanță de judecată, la evaluarea condițiilor de detenție, urma să țină cont de efectele cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale acestuia, precum şi de perioada în care a fost deținut în condițiile contestate.

Ținând cont de tipul penitenciarului, deținutului Glavan Andrian, i-a fost acordat minimul de condiții pentru executarea detenției în Penitenciarul nr. 11 Bălți şi Penitenciarul nr. 18-Brăneşti, iar instanța de judecată, la evaluarea condițiilor de detenție, urma să țină cont de efectele cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale acestuia, precum şi de perioada în care a fost deținut în condițiile contestate.

4. Procedura de citare legal executată.

În ședința instanței de recurs avocatul Conoval Igor în numele condamnatului Glavan Andrian şi condamnatul prin intermediul teleconferinței au pledat pentru respingerea cererii de recurs înaintată de administrația instituției penitenciare nr.18 Brănești cu menținerea în vigoare a încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 13 martie 2023 ca fiind una legală și întemeiată.

Reprezentantul administrației instituției penitenciare nr.18 Brăneşti fiind legal citat în ședința instanței de recurs nu s-a prezentat, nu a comunicat motivele neprezentării, nu a solicitat examinarea cauzei în lipsa acestora.

Astfel, Colegiul Penal a dispus examinarea cauzei în lipsa reprezentantului Penitenciarului nr.18 Brănești nefiind încălcat în cazul dat dreptul la un proces echitabil, or potrivit art.447 alin.(1) Cod de procedură penală, Judecarea recursului se face cu citarea procurorului, avocatului și celorlalte părți. Participarea procurorului și a avocatului în ședința instanței de recurs este obligatorie. Neprezentarea inculpatului, părții vătămate, părții civile și părții civilmente responsabile legal citate, precum și a reprezentanților lor nu împiedică examinarea recursului, însă dacă este necesar, instanța de recurs poate recunoaște prezența lor obligatorie, informându-i despre aceasta.

5. Colegiul penal, audiind participanții la proces, examinând materialele dosarului, consideră recursul declarat de directorul Penitenciarului nr.18-Brăneşti împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 13 martie 2023 nefondat și pasibil de a fi respins din următoarele considerente.

6. În prim plan, Colegiul Penal ține să menționeze faptul că prin Legea nr. 245 din 31.07.2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de

procedură penală și a Codului contravențional) au survenit modificări la art. 447-449 Cod de procedură penală.

Iar potrivit art. V alin. (1) și (2) al Legii nr. 245 din 31.07.2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală și a Codului contravențional) publicată în Monitorul Oficial al R. Moldova, 325-327/579 la 22.08.2023, alin. (1) stipulează că *„Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.”,* iar alin.(2) prevede că *„La data intrării în vigoare a prezentei legi, recursurile declarate în cauzele penale şi contravenționale pentru care au fost stabilite data ședinței de judecată se examinează conform procedurii de până la intrarea în vigoare a prezentei legi.”*

Astfel cu referire la norma de procedura aplicabilă speței, Colegiul penal reține că, potrivit art.3 Codul de procedură penală, în desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanța judecătorească. Legea procesuală penală poate avea efect ultraactiv, adică dispozițiile ei, în perioada de tranziție la o nouă lege procesuală penală, *pot rămâne aplicabile acțiunilor procesuale reglementate de legea nouă. Caracterul ultraactiv se stipulează în legea nouă*.

Potrivit dispozițiilor finale și tranzitorii a Legii nr.245 din 31.07.2023, art. V alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentei legi, recursurile declarate în cauzele penale şi contravenționale pentru care au fost stabilite data ședinței de judecată *se examinează conform procedurii de până la intrarea în vigoare a prezentei legi.*

7. În conformitate cu art. 437 alin. (1), pct. 4) Cod de Procedură Penală, (1) Pot fi atacate cu recurs: 4) alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac.

Conform art. 448 Cod de Procedură Penală, (1) Judecând recursul, instanța verifică legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanța de recurs.

În conformitate cu art.449 Codul de procedură penală, *judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă recursul este nefondat; recursul este depus peste termen; recursul este inadmisibil; admite recursul, casând hotărârea, parțial sau integral, şi ia una din următoarele soluții: dispune achitarea persoanei sau încetarea procesului penal în cazurile prevăzute de prezentul cod, rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri, dispune rejudecarea cauzei de către instanța de fond dacă este necesară administrarea de probe suplimentare. Adoptarea deciziei şi întocmirea acesteia se efectuează în conformitate cu prevederile art.417 şi 418, care se aplică în mod corespunzător.*

Subsecvent normei citate, instanța de recurs, în conformitate cu prevederile art. 449 alin.(1) lit. a) Cod procedură penală, *judecând recursul, instanța respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă recursul este nefondat.*

Conform art.469 Codul de procedură penală, la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la schimbările în executarea unor hotărîri, şi anume: 1) liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen (art.91 din Codul penal); 2) înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blîndă (art.92 din Codul penal); 3) liberarea de la executarea pedepsei penale a persoanelor grav bolnave (art.95 din Codul penal); 4) amînarea executării pedepsei pentru femeile gravide şi persoanele care au copii în vîrstă de pînă la 8 ani (art.96 din Codul penal), anularea amînării executării pedepsei de către acestea, liberarea lor de pedeapsă, înlocuirea pedepsei sau trimiterea pentru executare a pedepsei neexecutate; 5) reabilitarea judecătorească (art.472^2 din Codul penal); 6) schimbarea categoriei penitenciarului (art.72 din Codul penal); 7) înlocuirea amenzii cu muncă neremunerată în folosul comunității sau închisoare (art.64 din Codul penal); 8) înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunității cu închisoare (art.67 din Codul penal); 9) anularea condamnării cu suspendarea condiționată a executării pedepsei sau, după caz, a liberării condiționate de pedeapsă înainte de termen, cu trimiterea condamnatului pentru executarea pedepsei neexecutate (art.90 şi 91 din Codul penal); 10) căutarea persoanelor condamnate care se ascund de organele care pun în executare pedeapsa; 11) executarea sentinței în cazul existenței altor hotărîri neexecutate, dacă aceasta nu a fost soluționată la adoptarea ultimei hotărîri; 12) computarea arestării preventive sau a arestării la domiciliu, dacă aceasta nu a fost soluționată la adoptarea hotărîrii de condamnare; 13) prelungirea, schimbarea sau încetarea aplicării măsurii de constrîngere cu caracter medical alienaţilor (art.101 din Codul penal); 131) internarea forţată într-o instituţie ftiziopneumologică (art.961 din Codul penal); 14) liberarea de pedeapsă sau uşurarea pedepsei în temeiul adoptării unei legi care are efect retroactiv ori ameliorarea, în alt mod, a situaţiei (art.10 şi 10^1 din Codul penal), precum şi excluderii din hotărîrea de condamnare a unor capete de acuzare dacă persoana condamnată a fost extrădată; 15) liberarea de pedeapsă în temeiul actului amnistiei sau stingerea executării pedepsei (art.295 din Codul de executare); 16) liberarea de executare a pedepsei în legătură cu expirarea termenelor de prescripție ale executării sentinței de condamnare (art.97 din Codul penal); 17) explicarea suspiciunilor sau neclarităților care apar la punerea în executare a pedepselor; ***17^1) constatarea condițiilor de detenție a condamnaților;*** 18) alte chestiuni prevăzute de lege care apar în procesul executării pedepselor de către condamnați.

Potrivit art. 471 alin.(1), (2) Cod de procedură penală, care stabileşte că, ” (1) Chestiunile specificate la art. 469 alin.(1) pct.5), 11) şi 14) se soluționează de către judecătorii instanței de drept comun, iar chestiunile prevăzute la celelalte puncte din art.469 alin.(1) se soluționează de către judecătorul de instrucție la demersul instituției care pune în executare pedeapsa, la cererea condamnatului sau

a apărătorului acestuia ori, după caz, la demersul procurorului care exercită supravegherea organului sau instituției care pune în executare pedeapsa. …. (2) Temei pentru examinarea chestiunilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1), 2), 4) – 7), 11), 12), 14) - 16) şi 18) poate servi şi cererea condamnatului …"

Potrivit art.473[1] alin.(1) Cod procedură penală, plângerea împotriva actelor organului care pune în executare hotărârea judecătorească de condamnare privativă de libertate (închisoare, detenţiune pe viaţă), condamnatul, precum și alte persoane ale căror drepturi și interese legitime au fost încălcate de aceste organe pot declara plângere judecătorului de instrucție din instanța în a cărei rază teritorială se află organul respectiv.

Potrivit art. 473[2] Cod procedură penală, plângerea împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau prevenitului.

8. Din materialele cauzei, Colegiul penal reține că prin sentința Judecătoriei Bălți, sediul Central din 31.05.2021, Glavan Andrian ***** a fost recunoscut vinovat şi condamnat în baza art. 201[1] alin. (3) lit. a) Cod penal şi în baza acestei Legi i s-a stabilit acestuia pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 4 (patru) ani. În temeiul alin. (3) art.72 Cod penal, s-a dispus ca pedeapsa închisorii stabilită conform prezentei sentințe de către Glavan Andrian să fie executată în penitenciar de tip semiînchis. Termenul de executare a pedepsei cu închisoarea s-a dispus a fi calculat din momentul definitivării sentinței. A fost aplicată în privința condamnatului Glavan Andrian *****, măsura preventivă obligațiunea de nepărăsire a țării, care urmează a fi menținută până la intrarea sentinței în vigoare.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 04.08.2021, s-a admis apelul avocatului Mariana Ciubara în interesul inculpatului Glavan Andrian, declarat împotriva sentinței Judecătoriei Bălți, sediul Central din 31.05.2021, sentință care se casează parțial, inclusiv din oficiu conform art. 409 alin. (2) Cod procedură penală, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează. Glavan Andrian se consideră condamnat în baza art. 201[1] alin. (3) lit. a) Cod penal Cod penal, cu aplicarea art. 364[1] alin.(8) Cod de procedură penală, la pedeapsa închisoare pe termen de 4 (patru) ani cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. A calcula termenul de pedeapsă stabilit lui Glavan Andrian începând cu 04.08.2021. Glavan Andrian urmează a fi luat sub arest imediat din sala de judecată. În rest se mențin dispozițiile sentinței instanței de fond.

Potrivit procesului-verbal de reținere din 04.08.2021, Glavan Andrian ***** a fost reținut de facto la 04.08.2021, ora 11.57.

Prin sentința Judecătoriei Bălți, sediul Central din 24.11.2021, Glavan Andrian ***** a fost recunoscut vinovat şi condamnat în baza art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal al RM, şi în baza acestei Legi, cu aplicarea prevederilor art. 364[1] alin.

(8) Cod de procedură penală fiindu-i stabilită acestuia pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 2 (doi) ani. În temeiul art. 84 alin. (4) Cod penal al RM, pentru concurs de sentințe, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, prin cumularea pedepselor stabilite prin sentința respectivă şi prin decizia Curții de Apel Bălți din 04.08.2021 se stabilește lui Glavan Andrian ***** pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 5 (cinci) ani. În temeiul art.72 alin. (3) Cod penal al RM, pedeapsa închisorii stabilită conform prezentei sentințe de către Glavan Andrian ***** urmează a fi executată în penitenciar de tip semiînchis. Termenul pedepsei se calculează de la data pronunțării sentinței – 24 noiembrie 2021. În temeiul art. 88 alin. (3) Cod penal al RM, se include în termenul închisorii, termenul ispășirii pedepsei de către Glavan Andrian ***** din 04.08.2021 pînă la 24.11.2021.

Potrivit raportului nr.2/435 din 27.01.2023, în privința condamnatului Glavan Andrian *****, începutul executării pedepsei condamnatului, se consideră din 04.08.2021, iar sfârșitul executării pedepsei la 30.05.2026. Perioada detenției în instituțiile penitenciare, după cum urmează: în Penitenciarul nr. 11 Bălți perioada de la 04.08.2021 până la 06.09.2021 și în Penitenciarul nr.18 Brănești perioada de la 06.09.2021 - până în prezent.

În plângerea înaintată, petentul a solicitat constatarea aflării sale în detenție în condițiile contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale *pentru perioada de timp în care a fost deținut în Penitenciarul nr. 11 Bălți şi Penitenciarul nr. 18-Brăneşti*, *în calitate de condamnat,* cu reducerea pedepsei aplicate.

Colegiul penal reține că, condamnatul Glavan Andrian fiind deținut în Penitenciarul 18 Brănești, a depus în instanța de judecată plângere ce se referă la condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 11 Bălți şi Penitenciarul nr. 18-Brăneşti, care a fost înregistrată în cancelaria Judecătoriei Orhei, sediul Central, la 23.11.2022, prin urmare se atestă că plângerea condamnatului este depusă pe parcursul detenției în condiții pe care le consideră precare, iar în asemenea împrejurări, cu trimitere la faptul că art. art. 473^2 , 473^3 şi art. 473^4 CPP, au fost introduse prin legea nr. 272 din 29.11.2018, în vigoare din 01.01.2019, se constatată că, prevederile art. 473^2 alin. (5) din Codul de procedură penală, au fost respectate pe deplin.

9. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat în nenumărate rânduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei că, articolul 3 al Convenției consfințește una din cele mai fundamentale valori ale unei societăți democratice. Acesta interzice, în termeni absoluți, tortura şi tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanțe şi de comportamentul victimei *(cauza Mozer c. Republicii Moldova şi Rusiei, 23*

februarie 2016, § 117; cauza Rotaru c. Moldovei, 15 februarie 2011, §30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 62).

La constatarea condițiilor de detenție, instanța națională va ține cont de faptul că maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidența articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanțele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice şi psihice şi, în unele cazuri, de sexul, vârsta şi starea sănătății victimei *(cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, § 162; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 63).*

Totodată, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deținută în condiții care sunt compatibile cu respectarea demnității sale umane, ca modul şi metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferințe sau dureri de o intensitate care să depășească nivelul de suferință inerent detenției şi că având în vedere exigențele detenției, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenței medicale necesare *(cauza Kudla c. Poloniei, 26 octombrie 2000, § 94).* Atunci când sunt evaluate condițiile de detenție, trebuie luate în considerație efectele cumulative ale acestor condiții, precum şi durata detenției *(Ostrovar c. Moldovei, 13.09.2005, § 80).*

Astfel, Colegiul constată că, ținând cont de cele expuse, instanța de judecată a dat o apreciere condițiilor de detenție invocate, coroborate la poziția autorităților instituției penitenciare consemnată în raportul anexat la materialele cauzei, prin prisma principiilor generale stabilite în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului cu referire la încălcarea art.3, care prevede că „Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

La caz, Colegiul reține că, condamnatul Glavan Andrian a invocat aflarea sa pe parcursul unei perioade de timp în Penitenciarul nr. 11 Bălți şi Penitenciarul nr. 18-Brăneşti, în condiții inumane şi degradante, pentru perioada continuă, de la 04.08.2021 până în prezent, 13.03.2023, conform informației ce rezultă din raportul nr.2/435 din 27.01.2023, prezentat de administrația instituției penitenciare nr.18 Brănești. S-a invocat că, celulele erau supraaglomerate, în celule erau condiții igienice și sanitare rele.

Potrivit raportului nr.2/435 din 27.01.2023, a Penitenciarului nr. 18 - Brănești, se consideră că în privința condamnatului Glavan Andrian au fost respectate standardele minime de întreținere.

La analiza condițiilor de cazare a deținutului, instanța de judecată a făcut trimitere la Hotărârea Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați, care în punctul 464 stipulează că „Fiecare deținut se asigură cu spațiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 metri pătrați, care trebuie să fie iluminat natural și artificial, încălzit și ventilat conform normativelor de construcții”.

Cu referire la acest aspect, în Raportul anual pentru anii 2017, 2018, 2019 și 2020 privind vizita de monitorizare efectuată în Penitenciarele din țară al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, membrii Consiliului s-a făcut trimitere la constatările Comitetului European pentru prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane și Degradante, în care a fost subliniat că, starea spațiului de locuit pentru deținut ar trebui de examinat nu doar prin prisma numărului de deținuți din celulele instituțiilor penitenciare la momentul dat, dar în egală măsură, şi ținând cont de ratele oficiale de ocupare (numărul de paturi per celulă), în baza standardului de cel puțin 4 m2 de spațiu locativ per deținut și de a revizui, în consecință, capacitatea oficială a instituțiilor penitenciare. Spațiul ocupat de către anexele sanitare/toalete construite nu ar trebui să fie incluse în acest calcul. Amenajarea spațiilor locative pentru persoanele cu dizabilități în afara serviciului medical, precum și identificarea soluției de asigurare a serviciului asistent personal.

Astfel instanța de recurs este loială cu concluzia la care a ajuns instanța de judecată și anume, că, dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenției sale în Penitenciarul nr. 11 Bălți şi Penitenciarul nr. 18-Brăneşti, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției şi au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat.

Astfel având în vedere că la soluționarea acestui tip de plângeri legiuitorul a prevăzut nu numai necesitatea constatării de către instanță a încălcărilor privind condițiile de detenție care au afectat grav drepturile condamnatului, ci și stabilirea unei reduceri a pedepsei, în dependență de gradul și intensitatea suferințelor, în continuare instanța va analiza și celelalte alegații invocate de către petent în plângerea depusă.

Deci, potrivit art.473^3 alin.(2) Cod de procedură penală, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a condițiilor de detenție invocate de condamnat sau prevenit și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administrației instituției penitenciare.

Or, Comitetul European pentru Prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante (CPT), în punctul 30 al Raportului din 13 decembrie 2018 către Guvernul Republicii Moldova, întocmit în cadrul vizitei care a avut loc în perioada 05-11 iunie 2018, în câteva dintre penitenciarele din țară, a subliniat că, în continuare persistă faptul că în multe celule condițiile materiale şi igienice sunt deplorabile, acestea fiind ventilate insuficient şi totodată fiind suprapopulate. Totodată, accesul la lumină naturală este limitat, în majoritatea celulelor din cauza ferestrelor de dimensiuni mici. Totodată, specialiștii din cadrul CPT au recomandat autorităților din Republica Moldova ca să-şi mărească eforturile în sensul îmbunătățirii condițiilor de detenție curente în penitenciarul

respectiv.

În aceeași ordine de idei, în ultimul raport al Consiliului pentru Prevenirea Torturii (pentru anul 2017), care este un mecanism național pentru prevenirea torturii din Republica Moldova s-a constatat că, majoritatea izolatoarelor disciplinare vizitate, inclusiv Penitenciarul nr. 18 - Brănești și Penitenciarul nr. 11 Bălți, sunt într-o stare deplorabilă și ar putea fi calificate ca condiții inumane și degradante.

Așa fiind, instanța reține că, de către instituția penitenciară nu au fost prezentate suficiente date și probe ce ar fi confirmat respectarea prevederilor legale în partea dată, fapt ce condiționează concluzia că, condamnatul a fost deținut în celule în care dispunea de mai puțin de 4 m2, ceea ce evident, este sub minimul acceptabil.

Astfel, instanța consideră că, dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenției sale, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției şi au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat.

La fel, Colegiul menționează că, deși de către instituția penitenciară a fost invocat faptul că, în Penitenciarul nr. 11 – Bălți condamnatul a fost deținut în celule în care iluminarea este asigurată atît natural prin intermediul geamurilor cît și artificial prin intermediul instalațiilor electrice dotate cu becuri puterea căruia e de 100 W, aerisirea prin celule este asigurată prin intermediul geamurilor din celule și ferestre de aerisire amplasate mai sus de ușa intrării în celulă, pe perioada toamnă-iarnă temperatura aerului în spațiile de locuit nu este mai mică de 18 º C, celulele sunt asigurate cu vas pentru closet de pardoseală și lavoar remarcînd că, anual este încheiat contract de prestare a serviciilor de deratizare și dezinsectizare, cu agenții economici de profil, care prestează serviciile respective periodic și la necesitate, iar în Penitenciarul nr. 18 - Brănești condamnatul a fost repartizat în sectorul deservirea gospodărească, unde i s-a oferit pat pentru dormit dotat cu saltea, pernă şi lingerie de pat. Sectorul deservirea gospodărească are suprafața locativă de 60 m2 unde sânt amplasate 15 paturi şi se deţin în mediu 14-15 condamnați care beneficiază de iluminare naturală şi artificială prin rețeaua de tensiune 220V, încălzire centralizată care menține temperatura admisibilă în încăpere şi au acces permanent la apa potabilă. Geamurile au dimensiunile 1,5 x 1,5 m, în susținerea argumentelor date nu au fost prezentate suficiente probe.

Mai mult, în susținerea temeiniciei plângerii depuse de Glavan Andrian, Colegiul penal reține că, potrivit raportului privind vizita preventivă în Penitenciarul nr.18 Brănești, a Avocatului Poporului (Ombudsmanul), din 31.07.2019 aprobat la 05.08.2019, și raportul Consiliului pentru prevenirea torturii (CPT), din 11.02.2020, privind vizita de monitorizare la Penitenciarul nr.18, cu

referire la condițiile de detenție, s-au reținut condiții precare de detenție, și anume suprapopularea penitenciarului, condiții deplorabile din boxa pentru refuzul de hrană, și lipsa personalului medical specializat în instituția penitenciară.

La acest aspect, instanța de judecată nu neglijează posibilitatea survenirii unor îmbunătățiri ale condițiilor de detenție în perioada ulterioară constatărilor efectuate de către aceste instituții, însă în lipsa unor probe ale administrației instituției penitenciare în care s-a aflat condamnatul, care ar fi răsturnat prezumția de încălcare a condițiilor invocate de către ultimul, duc la concluzia că alegațiile din cererea pendinte sunt justificate.

Întru susținerea acestui raționament, CEDO a explicat că dacă există o dispută cu privire la condițiile de detenție între părți, nu este necesar să se constate veridicitatea fiecărui element litigios: atunci când alegația gravă nu este respinsă de către statul pârât, poate fi conchisă încălcarea art. 3 din Convenție. Este cazul când statul este unicul care deține informații susceptibile de a confirma sau respinge alegațiile reclamantului. Prin urmare, principiul potrivit căruia proba îi revine celui care afirmă nu se aplică întotdeauna. Faptul că statul nu prezintă aceste informații îi permite Curții să ajungă la concluzia că alegația este una justificată *(cauza A. și alții c. Regatului Unit, 12.02.2009, § 132; cauza Idalov c. Rusiei, 22 mai 2012, § 98)*.

La acest capitol, instanța de judecată just a reiterat că la examinarea unor asemenea plângeri, sarcina probațiunii îi revine autorității în custodia căruia se află sau s-a aflat persoana, însă chiar și așa „Alegațiile despre rele tratamente contrare art. 3 trebuie să fie bazate pe probe corespunzătoare". Deși Curtea recunoaște că proba de rele tratamente nu este ușor de a fi obținută, totuși alegațiile trebuie să fie justificate „dincolo de orice dubiu rezonabil" *(Cauza Alver c. Estoniei, 08 noiembrie 2005, § 49; Labita c. Italiei, 06 aprilie 2000, § 121).* Pentru a aprecia aceste probe, Curtea aplică, de obicei, standardul probațiunii „dincolo de orice dubiu rezonabil" (*cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, §161; cauza Boicenco c. Moldovei, 11 iulie 2006, §104; cauza Breabin c. Moldovei, 07 aprilie 2009, §49; cauza Gurgurov c. Moldovei, 16 iunie 2009, § 56).* O astfel de probă derivă din coexistența unor concluzii suficient de întemeiate, clare și concordante sau din prezumții de fapt similare care nu pot fi puse la îndoială *(cauza Gorobeț c. Moldovei; 11 octombrie 2011, § 50*).

10. Cu referire la celelalte alegații ale condamnatului referitor la condițiile sanitare și igienice, sistemul de canalizație și aerisire, alimentația, accesul la apă potabilă, Colegiul penal menționează că, probele anexate la raport nu combat argumentele petentului Glavan Andrian, iar ca urmare se consideră că, dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenției sale în Penitenciarul nr. 11 Bălți şi Penitenciarul nr. 18-Brăneşti, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției şi au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenție,

aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat.

În susținerea temeiniciei plângerii depuse Glavan Andrian, instanța de recurs reține că, în ultimul raport al Consiliului pentru Prevenirea Torturii (pentru anul 2017), care este un mecanism național pentru prevenirea torturii din Republica Moldova, s-a constatat că majoritatea izolatoarelor disciplinare vizitate, inclusiv Penitenciarul nr.11 Bălți și Penitenciarul nr.18 Brănești, sunt într-o stare deplorabilă și sunt calificate ca condiții inumane și degradante.

Mai mult, în susținerea temeiniciei plângerii depuse de Glavan Andrian, Colegiul penal reține că, potrivit raportului privind vizita preventivă în Penitenciarul nr.18 Brănești, a Avocatului Poporului (Ombudsmanul), din 31.07.2019 aprobat la 05.08.2019, și raportul Consiliului pentru prevenirea torturii (CPT), din 11.02.2020, privind vizita de monitorizare la Penitenciarul nr.18, cu referire la condițiile de detenție, s-au reținut condiții precare de detenție, și anume suprapopularea penitenciarului, condiții deplorabile din boxa pentru refuzul de hrană, și lipsa personalului medical specializat în instituția penitenciară. CEDO a explicat că, dacă există o dispută cu privire la condițiile de detenție între părți, nu este necesar să se constate veridicitatea fiecărui element litigios: atunci când alegația gravă nu este respinsă de către statul pârât, poate fi conchisă încălcarea art. 3 din Convenție. Este cazul când statul este unicul care deține informații susceptibile de a confirma sau respinge alegațiile reclamantului.

Prin urmare, principiul potrivit căruia proba îi revine celui care afirmă nu se aplică întotdeauna. Faptul că statul nu prezintă aceste informații îi permite Curții să ajungă la concluzia că alegația este una justificată (A. şi alții c. Regatului Unit; Idalov c. Rusiei).

Totuși, având în vedere că, la soluționarea acestui tip de plângeri legiuitorul a prevăzut nu numai necesitatea constatării de către instanță a încălcărilor privind condițiile de detenție care au afectat grav drepturile petentului, ci și stabilirea unei reduceri a pedepsei care variază de la 1 zi la 3 zile, în dependență de gradul și intensitatea suferințelor, în continuare instanța va analiza și celelalte alegații invocate de către petent în plângerea depusă.

Curtea a considerat că, noul remediu instituit prin Legile nr. 163 şi n. 272 este adoptat, în principiu, în conformitate cu criteriile enunțate în cauza Şişanov c. Moldovei, şi că el ar putea fi considerat a priori efectiv pentru contestarea condițiilor inadecvate de detenție din Republica Moldova, astfel încât Curtea a declarat respectivele cereri inadmisibile din cauza neepuizării remediului național în acest sens.

11. Astfel, potrivit materialelor cauzei, condamnatul Glavan Andrian, s-a aflat în Penitenciarul nr. 11 Bălți şi Penitenciarul nr. 18-Brăneşti, în condiții precare de detenție, luând în considerație totalitatea efectelor cumulative ale condițiilor

generale raportate la caracteristicile individuale ale condamnatului, precum și intensitatea, gravitatea şi durata încălcării, ținând cont de principiile proporționalității și echității, urmează să beneficieze de reducere pentru fiecare zi de detenție, în condiții precare în Penitenciarul nr. 11 Bălți şi Penitenciarul nr. 18-Brăneşti, în calitate de condamnat, pe un termen total de 586 zile.

Potrivit art.473^4 alin.(3)–(6) din Codul de procedură penală, în urma constatării faptului că condamnatul sau prevenitul a fost deținut în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, instanța de judecată obligă administrația instituției penitenciare să înlăture condițiile precare de detenție, stabilindu-i un termen concret, care nu va depăși 15 zile, după expirarea căruia instituția penitenciară informează instanța de judecată despre executarea încheierii. În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art. 473^2 alin. (3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculând-se de la 1 la 3 zile de reduceri pentru 10 zile de detenție în condiții precare calculate cumulative. În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei în condițiile alin.(4) din prezentul articol, iar în privința perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei bănești în mărime de până la 2 unități convenționale pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, precum și a costurilor și cheltuielilor aferente.

În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473^2 alin.(3) CPP, prevenții sânt despăgubiți în conformitate cu art.385 alin.(5) și (6) CPP sau, după caz, aceștia pot înainta o acțiune civilă.

Potrivit art.385 alin.(5) și (6) Cod procedură penală, în cazul constatării încălcării drepturilor privind condițiile de detenție, garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, reducerea pedepsei se va calcula în felul următor: două zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv. În cazul în care condamnatul s-a aflat în arest preventiv, în condițiile specificate la alin.(5), nu mai puțin de 3 luni până la numirea cauzei spre judecare, la stabilirea, în calitate de pedeapsă principală, a muncii neremunerate în folosul comunității, a amenzii sau privării de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate, acesta este liberat de executarea pedepsei de către instanța de judecată.

Se reiterează că, arestarea preventivă, ca măsură preventivă, poate fi aplicată și prelungită doar în cadrul urmăririi penale și a judecării fondului cauzei penale, și doar până la pronunțarea unei sentințe (sau decizii) de condamnare a persoanei la pedeapsa reală cu închisoarea, adică cu executare în Penitenciare.

Subsecvent, se reține că, potrivit procesului-verbal de reținere din 04.08.2021,

Glavan Andrian ***** a fost reținut de facto la 04.08.2021, ora 11.57, în baza deciziei Curții de Apel Bălți din 04.08.2021, prin urmare, la caz nu sunt aplicabile prevederile art. 385 alin.(5) din Codul de procedură penală.

Referitor la perioada de detenție în condiții contrare prevederilor art. 3 din CEDO, a lui Glavan Andrian, în calitate de condamnat, în Penitenciarul nr.11 Bălți și Penitenciarul nr.18 Brănești, pentru perioada de la 04.08.2021 până în prezent, 13.03.2023, pe un termen total de 586 (cinci sute optzeci și șase) zile, Colegiul reiterează că, s-au adeverit alegațiile petentului privind condițiile inumane de detenție, luând în considerație totalitatea efectelor cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale ale condamnatului, precum şi intensitatea, gravitatea şi durata încălcării, ținând cont de principiile proporționalității şi echității, instanța a considerat necesar, oportun şi rezonabil de a calcula 1 zi de reducere pentru fiecare 10 zile de detenție, ce ține de perioada deținerii în calitate de condamnat, astfel încât din termenul pedepsei stabilite lui Glavan Andrian, să se reducă cu 58 (cincizeci și opt) zile (în temeiul art. 473^4 CPP) (conform formulei 586 zile x 1/10 = 58 zile), în Penitenciarul nr. 11 Bălți şi Penitenciarul nr. 18-Brăneşti, pentru perioada de aflare în condiții precare.

În ceea ce privește perioada de 6 (șase) zile calculate în condițiile art. 473^4 alin. (4) CPP (din perioada de 586 zile și care nu au putut fi împărțite la 10), Colegiul penal consideră justificată soluția instanței de judecată privind compensarea acestora în valoare bănească în beneficiul condamnatului Glavan Andrian a sumei de bani în mărime de 300 (trei sute) lei, şi anume a câte o unitate convențională pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție.

Colegiul apreciază, remediul aplicat în speța dată, precum unul adecvat şi suficient, bazat pe o justă şi echitabilă evaluare a circumstanțelor de fapt cu o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat și recompensa instituită, şi care va avea efectul compensatoriu proporțional circumstanțelor constatate, iar în lipsa unor argumente plauzibile în cererea de recurs, se atestă că, în speță s-au adeverit alegațiile petentului privind condițiile inumane de detenție, or, dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenției sale, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției şi au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenția pentru drepturile omului și a libertăților fundamentale, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarele vizate.

12. Colegiul lecturînd textul recursului declarat de către directorului Penitenciarului nr. 18 Brănești, Savca Eugeniu constată că recurentul nu a invocat nici-unul din temeiurile specificate la art. 444 alin. (1) Cod de procedură penală. Or, simplul dezacord al unei părți la proces cu soluția instanței de judecată nu poate servi drept temei pentru casarea unei hotărî legale și întemeiate.

Referitor la dezacordul recurentului, cu privire la cuantumul zilelor ce au fost reduse prin aplicarea mecanismului compensatoriu, instanța de recurs consideră că reducerea stabilită de instanța de fond este una adecvată și suficientă, bazată pe o justă și echitabilă evaluare a circumstanțelor de fapt și pe o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat și recompensa instituită și care va avea efectul compensatoriu proporțional circumstanțelor constatate.

Față de lucrul judecat de primă instanță, Colegiul Penal constată o motivare amplă și temeinică a încheierii pronunțate cu privire la circumstanțele concludente în raport cu cerințele formulate, astfel fiind în corespundere cu exigențele articolului 6 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Potrivit jurisprudenței CEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului argumentelor primei instanțe. În cazul în care instanța de fond și-a motivat soluția luată, arătând în mod concret la împrejurările care fundamentează concluziile sale, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță.

Pentru motivele expuse mai sus, Colegiul Penal va respinge ca nefondat recursul declarat de directorul Penitenciarului nr. 18 Brănești, Eugeniu Savca, reținând în acest sens că încheierea instanței de fond este legală și întemeiată, iar careva temeiuri de casare a încheierii nu au fost constatate.

13. În conformitate cu prevederile art.469-471 Cod procedură penală, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău, -

D E C I D E:

Respinge ca nefondat recursul directorului Penitenciarului nr.18-Brănești, și menține fără modificări încheierea Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 13 martie 2023 în privința condamnatului **Glavan Andrian**.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței: Iurie Iordan

Judecătorii Elena Cojocari

Marcel Juganari